

Telefoon (050) 367 83 14/ Wout Veldstra
Onderwerp Oriëntatie voedselbeleid

De leden van de raad van
de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Datum 25 NOV 2010

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk RO 10.2439954

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer/mevrouw,

*“Governments in turn have a role to play
in creating and facilitating the conditions
for sustainable food systems...”*

‘Sustainability and security of the global food supply chain’
(Rabobank group, oct.2010)

De laatste tijd is het thema ‘voedsel’ prominent geworden op de agenda in verschillende sectoren. Wij hebben al enige jaren aandacht besteed aan de promotie van streekproducten en dat is in het kader van het duurzaamheidsbeleid in toenemende mate ook voor onze eigen organisatie van belang. Uiteraard geldt dat zeker voor de Fairtrade-gemeente, die we sinds 2009 zijn. Daarnaast is in dat jaar het project ‘Eetbare Stad’ in het kader van de groenparticipatie gestart en in relatie daarmee zijn wij ons gaan oriënteren op de ontwikkelingen rond de stadslandbouw. Onze goede relaties met de horeca en het bedrijfsleven worden de laatste tijd ook gebruikt om een verdere praktische uitwerking van diverse initiatieven te ondersteunen. Het was al langer een belangrijk onderwerp in relatie met het preventieve gezondheidsbeleid; omdat de ontwikkelingen rond voedsel ook in andere sectoren de laatste tijd erg snel gaan, leek het ons goed om uw raad hierover te informeren.

Sinds het midden van de vorige eeuw is de ontwikkeling van het voedselsysteem gericht geweest op de industrialisering van de landbouw en de globalisering van de distributie, met lage voedselprijzen als oogmerk. Inmiddels komen de grenzen van dit systeem in zicht en wordt de schade die er mondiaal en lokaal mee wordt aangericht steeds duidelijker.

De huidige voedselproductie is niet duurzaam en de kwaliteit lijdt daarbij onder de methode. De globalisering heeft geleid tot grote risico’s rond voedselveiligheid vanwege de massaproductie. De grootschalige dierhouderij leidt tot regelmatige uitbraken van dierziekten, maar ook tot de resistentie van de ziekteveroorzakers. Beide symptomen bedreigen ook de volksgezondheid.

De schaalvergroting in de landbouw tast de mondiale en de lokale biodiversiteit sterk aan, vernietigt landschappen en cultuur-historische waarden en verstoort sociaal-economische verhoudingen op het platteland.

De inefficiëntie van het systeem zowel in het productie-, het distributie-, het consumptie- en het afvalstadium leidt ertoe, dat ruim 40 % van de oogst in het proces verloren gaat.

Uitputting ontwricht mondiale ecosystemen; vooral in de zee, maar ook in de bodem.

De agrarische sector is een belangrijke CO₂-producent en de verspilling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen tast het milieu en het ecosysteem op het platteland aan.

Het energieverbruik van het systeem levert een steeds grotere spanning op met de afnemende voorraden (fossiele) brandstoffen. Dit geldt tevens voor de uitputting van grondstoffen die voor de landbouw essentieel zijn zoals fosfaat. Daarnaast stijgt het waterverbruik bij de voedselproductie nog steeds.

Een deel van de oplossing wordt door de sector gezocht in de intensivering van het systeem. Bij de verhoging van de productiviteit en de efficiëntie worden nieuwe methoden toegepast als gentechnologie, biotechniek en digitalisering. Een verdere globalisering van productie en distributie is daarvoor nodig, waarbij de strategie steeds meer wordt bepaald door enkele multinationale ondernemingen. De overheid speelt in dit scenario nauwelijks nog een rol.

De laatste jaren is er echter ook een snel groeiend besef, dat er fundamentele systeemwijzigingen nodig zijn om het voedselsysteem weer binnen de aardse grenzen terug te brengen. Daarbij spelen als motivatie ook immateriële aspecten als humane sociale verhoudingen, dierenwelzijn en de smaak van het voedsel een belangrijke rol.

De in Groningen goed vertegenwoordigde organisatie Transition Towns is een exponent van deze opvatting. Zij steken de hand in eigen boezem en beginnen op eigen kracht en in de eigen omgeving met projecten, waarin een andere aanpak zichtbaar moet worden. Hun vertrouwen in oplossingen vanuit het bestaande systeem is gering; er is naar hun mening een transitie nodig naar een samenleving, die meer op de lokale verhoudingen is gebaseerd.

Groningen heeft op dit moment al een goede naam op het gebied van Fairtrade en streekproducten. Daarnaast zijn wij in de afgelopen jaren bij de uitvoering van de Groenstructuurvisie en de provinciale gebiedsvisies voor de stadsranden betrokken geraakt bij discussies rond de agrarische productie en mogelijke alternatieven daarvoor, zoals stadslandbouw en eetbaar groen.

We zijn in 2009 begonnen met een oriëntatie op het thema voedsel. Het project “De Eetbare Stad”, dat wij samen met de Natuur- en Milieufederatie uitvoeren, is een eerste praktische vingeroefening op het nieuwe beleidsterrein. Er zijn al op diverse plaatsen fruitbomen en –struiken geplant, waaronder op 6 november een begin van een ‘plukbos’ in Kardinga. In het kader van de groenparticipatie zullen wij verder ondersteuning geven aan de initiatieven, die bewoners en ondernemers in dit opzicht nemen.

Om het onderwerp verder te verkennen hebben we de Britse schrijfster Carolyn Steel betrokken, die met haar boek “The Hungry City” de relatie tussen voedselvoorziening en de (grote) steden heeft onderzocht. Zij heeft op ons verzoek haar denkbeelden getoetst aan het gebied van de Regio Groningen-Assen en onderzocht, hoe hier een voedselvisie passend gemaakt kan worden op de regionale verhoudingen en de specifieke kwaliteiten van het gebied. Wij bieden u hierbij haar rapportage in de vorm van een ‘beleidscahier’ aan.

De organisatie van het Regiopark heeft intussen in een nieuw ambitiestatement het thema 'voedsel' als een prioriteit opgenomen. In overleg met de provincie en de betrokken gemeenten is voorgesteld, dat de Regio de trekker wordt van een beleidsproject, dat medio 2011 zal resulteren in een Regionale Voedselvisie op basis van de analyse van Carolyn Steel.

De rol voor de overheid lijkt in dit nieuwe beleidsveld vooral een stimulerende en verbindende te zijn. Het koppelen van vraag en aanbod en het organiseren van kansen voor het bedrijfsleven en de horeca, maar ook de informatievoorziening voor de consumenten ligt daarbij op de weg van de gemeente. Er zullen daarvoor intern relaties worden gelegd met het preventieve gezondheidsbeleid van de HVD/GGD, Natuur- en Duurzaamheids Educatie en met de Milieudienst met betrekking tot fair-trade en streekproducten.

Intussen wordt er ruimte gemaakt in het gebied rond de stad, maar ook binnen de stad voor diverse initiatieven rond streekproducten en duurzaam voedsel. Wij hebben de gemeente Bedum en de provincie voorgesteld, dat bij het opstellen van een gebiedsvisie voor de Woldstreek de mogelijkheden voor alternatieve voedselsystemen, bijvoorbeeld in de vorm van stadslandbouw, onderzocht worden. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor (tijdelijke) stadslandbouw in de Westrand en op diverse binnenstedelijke terreinen. Groningen is inmiddels aangesloten bij het "Stedennetwerk Stadslandbouw", waarin onder leiding van de Wageningse Universiteit over het thema ervaring, experimenten en onderzoek wordt uitgewisseld. Steden als Amsterdam, Tilburg en Almere zijn al enige jaren op dit gebied actief.

Enkele maanden geleden is in Groningen de Stichting (H)eerlijk Groningen opgericht. Deze heeft ten doel het herstel van de verbroken verbinding tussen consumenten in de stad en de producenten van streekproducten op het platteland. Dit geldt zowel voor de concrete distributieverbindingen, als het communicatienetwerk, waarin producenten, marktketenpartijen en consumenten weer met elkaar in contact worden gebracht. De rol van de overheden (regio, provincie en gemeenten) in het netwerk wordt vooral gezien als ondersteunend en stimulerend en voorwaardescheppend, voorzover het nieuw beleid betreft. De organisatie wil daarnaast een intermediair zijn, die door middel van enkele eigen projecten nieuwe wegen in het voedselbeleid wil ontwikkelen. Eén van de belangrijkste is de oprichting van een 'wastefree' restaurant, waar het principe van cradle-to-cradle leidt tot een sterke vermindering van voedselverspilling en afval. In samenwerking met de Hanzehogeschool zal dit restaurant tevens de gelegenheid bieden voor de opleiding van (leerling-)koks, die op een andere manier met voedsel willen leren werken. De uitvoering van deze plannen en andere initiatieven van derden worden besproken in de klankbordgroep Stadsvoedsel, waarin de verschillende sectoren betrokken zijn. De Stichting (H)eerlijk Groningen heeft inmiddels ook afspraken gemaakt met de organisatie van de Hoofdstad van de Smaak over een goede samenwerking; het eerste resultaat zal de presentatie zijn in januari 2011 van een gezamenlijke website (H)eerlijk Groningen, waar ook de betrokken overheden in participeren.

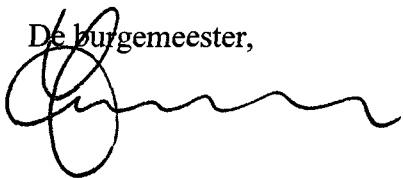
Wij hebben in mei van dit jaar gezamenlijk met de provincie een voorstel ingediend voor de eretitel "Hoofdstad van de Smaak 2011", die inmiddels door de landelijke organisatie is toegekend. De projectorganisatie is in handen van Marketing Groningen, die al is begonnen met het opstellen van een jaarprogramma. Daarbij blijkt ook bij de organisatoren van evenementen een grote belangstelling voor een meer op kwaliteit gebaseerde aanpak rond

voedsel. De catering van grote evenementen als Noorderslag en Noorderzon zal op basis van streekproducten georganiseerd worden en daarnaast zullen tal van evenementen gedurende het jaar de positie van Groningen als Hoofdstad van de Smaak bevestigen. Het Ministerie EL&I organiseert in maart in Groningen een landelijk congres voor gemeenten over het nieuwe voedselbeleid.

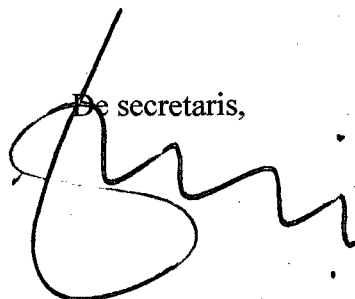
Wij verwachten, dat de positieve stimulans die met de uitvoering van het programma rond de Hoofdstad van de Smaak bereikt kan worden ervoor zal zorgen, dat er ook na 2011 genoeg draagvlak bij alle betrokkenen zal zijn om met elkaar de ingezette richting naar een meer verantwoord en duurzaam voedselsysteem voor de stad te blijven volgen. Wij zullen u in het begin van 2011, wanneer wij de titel overnemen van de gemeente Den Bosch, informeren over het programma rond de Hoofdstad van de Smaak en u ook daarna regelmatig over de ontwikkelingen op dit gebied op de hoogte houden.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders
van Groningen,

De burgemeester,

A handwritten signature in black ink, appearing to be a stylized name, located below the text 'De burgemeester,'.

De secretaris,

A handwritten signature in black ink, appearing to be a stylized name, located below the text 'De secretaris,'.